775/07

Den 31. oktober 2007 blev i sag nr. 70.143:

xxxxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der i forbindelse med et ansættelsesforhold har været omfattet af en pensionsordning i Nordea Pension, tidligere Pensions- og Livrenteinstituttet af 1919 A/S, klager over selskabets opgørelse af hans pension samt bonustilskrivning.

Det fremgår af sagen, at klagerens pensionsordning blev oprettet pr. 1/1 1965 som led i et ansættelsesforhold. Pensionsordningen bestod af alderspension, invaliderente, ægtefællepension og børnepension. I 1972 blev der tilknyttet en kapitalpension til pensionsordningen, kaldet Bonusliv. Af Supplement til pensionsregulativ gældende fra 1/1 1972 fremgår, at bonus fra 1/1 1972 hvert år anvendes som indskud til køb af livsforsikring, og at livsforsikringen udbetales, når alderspensionering træder i kraft eller ved død.

I 1988 skiftede klageren arbejdsgiver. I den forbindelse blev aftalen om bonusliv ændret, således at bonus optjent efter 1/9 1988 blev anvendt til opsparing, dog således at den bonus, som blev optjent på bonusliv, løbende blev anvendt til at opskrive dækningen på bonusliv.

Værdi af bonusliv.

Af bonusopgørelse af maj 1980 fremgår:

"Opsparet bonus (incl. 13,75 % rente for 1979) kr. 98.970
Bonuslivsforsikringssummen kr. 219.884

Bonuslivsforsikringssummen udbetales
ved det 67. år eller ved forsikredes død forinden."

I opgørelse vedr. afgiftsberigtigelse af 20/4 2006 er anført:

"Bonusliv-kapitalpension 050:

25 % af 62.933	15.725,00 kr.
40 % af 1.733.191	693.240,00 kr.
I alt	708.965,00 kr.

De henviser i Deres brev til, at værdien til 25 % er 219.884 kr. jf. bonusopgørelse for maj 1980. Dette beløb er ikke det opsparede beløb for bonusliv pr. 31.12.1979, men dækningen ved pensionering (67. år) eller ved død forinden. Reserven af bonusliv udgjorde pr. 31.12.1979 62.933 kr."

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal anerkende, at det korrekte beløb er 219.884 kr. Klageren har i sin klageskrivelse af 5/9 2006 anført:

"Selskabet kan ikke dokumentere sine forkerte 'baglæns' beregninger, hvorimod jeg (og F.F.-P. [tidligere kollega]) har gemt alle bilag som er tilsendt os i 43 år og derfor kan dokumentere de rigtige tal.
Tallene er vigtige af hensyn til afgiftsberegningen, der er hhv. 25 % og 40 % før og efter 31.12.79."

Selskabet har heroverfor i skrivelse af 10/10 2006 til nævnet anført:

"Det fremgår af bilag …[bonusopgørelse dateret maj 1980] næstsidste afsnit, at forsikringssummen udbetales ved det 67. år eller ved forsikredes død forinden. Bonuslivsforsikringssummen på 219.884 er således dækningen ved død eller ved pensionering og ikke forsikringens genkøbsværdi. Værdien af bonusliv pr. 31.12.1979 udgør 62.933 kr.

Klager er tidligere blevet orienteret om genkøbsværdien af bonusliv. I brev af 28. marts 1983 til advokat A.J. (bilag …) er værdien af bonusliv til brug for bodeling opgjort pr. 1. januar 1983 til 176.777 kr. Det fremgår af vores notater i sagen, at klager forud for dette brev havde været til møde i selskabet for at drøfte hvilken del af pensionsordningen der skulle medtages i bodelingen. Forud for mødet havde klager modtaget oplysning om, at delingen af bonusliv kunne ske på to måder:

1. Forsikringen tilfalder forsikrede. Tilbagekøbsværdien pr. 1. januar 1983 udgør 176.777 kr. og statsafgiften ved evt. tilbagekøb er 67.535 kr. Endvidere skal der betales tillægsskat af beløbet.

2. Forsikringen deles. Den fraskilte ægtefælle indsættes som uigenkaldelig begunstiget til halvdelen af forsikringssummen såvel ved forsikringstidens udløb den 1. maj 2007 som ved forsikredes død forinden. Pr. 1. januar 1983 var forsikringssummen 469.052 kr.

Klager meddelte efterfølgende, at han ønskede at udtage bonuslivsforsikringen ved en bodeling, hvorfor vi alene skulle sende oplysninger om forsikringens tilbagekøbsværdi til advokaten (bilag …).

I brev af 15. august 1990 (bilag …) ønsker klager bl.a. oplysning om tilbagekøbsværdien af bonusliv. På et møde den 30. august 1990 fik klager udleveret oplysninger om, at værdien af bonusliv udgjorde 687.068 kr. ved evt. ophævelse den 1. juli 1991 (bilag …). Til sammenligning udgjorde dækningen på pensionsoversigten 1. marts 1991 ved død eller pensionering 1.286.356 kr.

Forsikrede har således været vidende om, at der i forsikringstiden var forskel på den forsikringsmæssige dækning og genkøbsværdien af bonusliv."

Klageren har i skrivelse af 26/11 2006 videre anført:

"Ud af formuleringen af denne opgørelse kan efter min mening kun opfattes at dette er værdien på det pågældende tidspunkt for en fortløbende aftale.
Andre tal er ikke nævnt, selvom selskabet på dette tidspunkt vidste at beskatningsprocenten var ændret fra 25 % til 40 % og at beskatningsgrundlaget var af vigtig betydning både for selskabet og for forsikringstager.
At selskabet ikke her gør opmærksom på beskatningsgrundlaget må være ansvarspådragende for selskabet med den konsekvens at det er det oplyste tal der er beskatningsgrundlaget.

Det er logisk at en evt. afbrydelse af aftalen på dette tidspunkt (01.01.1980) vil udløse en tilbagekøbsværdi som er en mindre værdi. Det er jo normalt princip i kontraktforhold at når kontrakten - i dette tilfælde en pensionsaftale - brydes af en af parterne så 'koster det'. De af Nordea Pension oplyste tilbagekøbsværdier på forskellige efterfølgende tidspunkter i mit liv, hvor jeg overvejede at stoppe kontrakten, mener jeg er uden relevans i denne her forbindelse."

Hertil har selskabet i skrivelse af 18/12 2006 til nævnet anført:

"Når det således i bilag … er anført, at Bonuslivsforsikringssummen udgør 219.884, og udbetales ved det 67. år eller ved forsikredes død forinden, er det efter den almindelige opfattelse udtryk for, at de 219.887 er dækningen ved forsikringsbegivenhedens indtræden.

Det var ikke sædvanlig i 1980 at give oplysning om en forsikringens værdien/genkøbsværdi i forsikringsoversigten. Det er heller ikke et krav efter informationsbekendtgørelsen (finanstilsynets bekg. nr. 609 af 14. juli 1995), at selskaberne i deres årlige meddelelser til forsikringstagerne skal give oplysninger om genkøbsværdien af de enkelte dækninger i en pensionsordning. Der stilles således alene krav om, at selskaberne med virkning fra 1. juli 1995 giver oplysning om pensionsordningens samlede genkøbsværdi en gang om året."

Manglende bonustilskrivning på bonusliv efter 2003.

Det fremgår af sagen, at selskabet i skrivelse af 8/12 2003 til klageren meddelte, at reglerne for beregning af bonus blev ændret fra 1/1 2004. Af skrivelsen fremgår bl.a.:

"Da du startede din pensionsordning, aftalte vi, hvilke beløb du er garanteret, når du går på pension.

Hidtil har vi sørget for, at dine garanterede beløb er blevet forhøjet, så du nu er garanteret mere end det, vi oprindeligt aftalte. Forhøjelserne er udtryk for den bonus, vi har tilskrevet

pensionsordningen. Vi har kunnet give bonus, bl.a. fordi vi har opnået et højere afkast af vores investeringer end forudsat.

Det lave renteniveau i samfundet gør, at vi ikke længere finder det forsvarligt at forhøje de garanterede beløb. Derfor ændrer vi i reglerne for beregning af bonus.

Hvad betyder det for dig?
De beløb, vi allerede har lovet dig, berøres ikke af ændringen.

For dig betyder ændringen, som vi kalder for kontostyrkelse, at eventuelle overskud på pensionsordningen fortsat vil øge din opsparing, men de danner ikke længere grundlag for en forhøjelse af de garanterede beløb."

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal tilskrive bonus for perioden 1/1 2004 til 1/5 2007. Klageren har anført, ar selskabets begreb "kontostyrkelse" er ensidigt og uden egentlig begrundelse.

Selskabet har her over for i skrivelse af 10/10 2006 til nævnet anført:

"Klager gør gældende, at han ikke har fået forrentet bonusliv i årene 2004, 2005 og 2006, samt at der ikke findes nogen aftaler eller begrundelser for, at opsparet bonus forrentes men ikke bonusliv.

Som beskrevet i foregående afsnit er bonusliv ikke en ren opsparingsordning, men en kapitalforsikring hvor ydelserne ved død og oplevelse er fastsat ud fra et beregningsgrundlag G 82-5%. Beregningsgrundlaget er et statistisk grundlag, der fastlægger størrelsen af de tre grundelementer, som forsikringsdækningen baseres på, nemlig risiko, rente og omkostningsbelastning. De i grundlaget fastlagte forudsætninger vedrørende disse tre elementer gør det muligt at beregne størrelsen af en forsikringsydelse ud fra en given præmie/indskud.

Den tekniske rente i G 82-5% (også kaldt grundlagsrenten) er på 5 % p.a., og da der heri er indeholdt et omkostnings- og sikkerhedstillæg på 0,5%, bliver den rentemæssige forudsætning for beregningen af forsikringsydelserne i henhold til G 82 på 4,5% p.a.

Dækningen fra bonusliv er opgjort ud fra G 82, og er således baseret på en gennemsnitlig forrentning på 4,5 % p.a. Det er således ikke korrekt, når klager påstår, at der ikke er sket forrentning af bonusliv i årene 2004 til 2006, men forrentningen er indregnet i dækningen.

Endelig bemærkes, at reglerne for beregning af bonus og det nye begreb kontostyrkelse fremgår af regulativer, som er anmeldt til Finanstilsynet. Regulativerne er baseret på forsikringsmatematik og udsendes normalt ikke til kunderne, da de er vanskeligt tilgængelige for ikke-fagfolk.

Efter vores forsikringsbetingelser af 1. juli 1982 (bilag …), der er gældende for klagers forsikringer, kan bonusreglerne ændres på betingelse af, at der sker anmeldelse til finanstilsynet. Vi henviser til betingelsernes § 8 samt til vedlagte ekstrakt af bonusregulativet (bilag …). Ifølge regulativets § 6 og formuleringen ...'kan det - med Forsikringstilsynets godkendelse - bestemmes, at de nye regler anvendes for de før ændringen tegnede forsikringer. Dog

kan sådanne forandringer ikke berøre bonus, der allerede er fordelt til de enkelte forsikringer.'

Ændringen af bonusreglerne og indførelse af kontostyrkelse er som foreskrevet anmeldt til finanstilsynet, der ikke efterfølgende har haft indsigelser hertil.

Vi fastholder således, at klagers bonusliv er korrekt opgjort samt at ændringen i bonusreglerne er sket i overensstemmelse med de gældende regler."

Klageren har i skrivelse af 26/11 2006 anført:

"Efter min mening må det være formuleringen i (Nordea Pension bilag …) 'Supplement til Pensionsregulativ' gældende fra 01.01.1972 som efterfølgende må være gældende. Her nævnes ikke noget om begrænsninger af bonustilskrivningen eller at bonustilskrivningen på Bonusliv skulle indskrænkes til at være en gennemsnitsbonus gennem årene. Hvis det havde været tilfældet, ville min daværende arbejdsgiver og alle de ansatte, som var omfattet af ordningen, aldrig været gået med til det.

Selskabets bemærkning om at det ensidigt indførte G 82-5% nu er gældende, kan ikke accepteres nu at være gældende for min forsikring.

Ankenævnet bedes tage stilling til om det er korrekt og lovmedholdeligt at Nordea Pension blot med henvisning til Finanstilsynets godkendelse - ensidigt kan ændre et tidligere indgåede kontraktforhold (forsikringsaftale) mellem to parter, hvor den ene part ikke har været hørt overhovedet eller på nogen måde har givet tilsagn til ændringen."

Selskabet har i skrivelse af 18/12 2006 bl.a. anført:

"**Indførelse af det tekniske beregningsgrundlag G82 - 5 %**
Pensions- og Livrenteinstituttet af 1919 A/S (PLI) udsendte i oktober 1982 vedlagte orienterende skrivelse til kunderne (Bilag …) om det nye beregningsgrundlag G82- 5 %, som livsforsikringsbranchen i fællesskab havde udviklet i 1982, og som blev taget i anvendelse af forsikringsselskaberne i tiden derefter. Der blev endvidere i skrivelsen orienteret om ændringer i bonusregler, nye forsikringsoversigter og nye forsikringsbetingelser. G 82 afløste det hidtil anvendte beregningsgrundlag fra 1966, hvor grundlagsrenten udgjorde 4,25 %.

For så vidt angår forsikredes brev af 29. november 2006 bemærkes:
Indførelsen af det nye beregningsgrundlag G 82 den 1. oktober 1982 skete efter forudgående godkendelse af Forsikringsrådet, der samtidig godkendte et nyt bonusregulativ.

Bestemmelsen i regulativets § 6 om, 'at de nye regler anvendes for de før ændringen tegnede forsikringer' var også optaget i det bonusregulativ, som var gældende da klagers pensionsordning blev oprettet den 1. januar 1965. Det fremgår således af § 7 i vedlagte Bonusregler for Pensions- og Livrente-Instituttet Af 1919 A/S (Bilag …), at 'Såfremt bonusreglerne ændres, kan det - med forsikringsrådets godkendelse - bestemmes, at de nye regler også anvendes for de før ændringen tegnede forsikringer.'

Det fremgår af de 'Almindelige forsikringsbetingelser', § 8 - se tidl. fremlagt bilag … - at bonus fordeles til de bonusberettigede forsikringer efter **regler fastsat af selskabet og godkendt af tilsynsmyndigheden**. Den samme bestemmelse findes i § 9 i de Almindelige For-

sikringsbetingelser A - 63 (Bilag …), som fulgte med H.R.'s pensionsordning oprettet den 1. januar 1965.

Bonusregulativet er ligesom selskabets koncession tilgængelige for offentligheden. Koncession og bonusregulativ er ikke til forhandling ved indgåelse af en pensionsaftale. Ved ændring af reglerne i bonusregulativet er det Finanstilsynet der gennem tilsynsvirksomheden varetager de forsikredes interesser."

Nævnet har i skrivelse af 3/9 2007 til selskabet udbedt sig nærmere oplysninger om forrentningen af bonusliv. Selskabet har i skrivelse af 21/9 2007 nærmere redegjort for forrentningen af opsparet bonus og har henvist til, at overskuddet, der ikke er genereret af opsparet bonus udgør 33.488 kr. Dette beløb er ifølge selskabet anvendt til kontostyrkelse. Selskabet oplyser, at beløbet indgår i forsikringens opsparing og har betydning for de kommende års overskudstildeling, ligesom det vil indgå ved opgørelsen af værdien ved eventuel ophævelse af forsikringen.

Hertil har klageren i skrivelse af 13/10 2007 til nævnet bl.a. anført, at selskabet ikke har godtgjort at have hjemmel til at undlade bonustilskrivning. Videre anfører klageren:

"… Hele forsikringen er tegnet med bonustilskrivning d. 01.01.1965. Da aftalen blev oprettet var Bonusliv ikke en del af forsikringen. Da Bonusliv blev en del af forsikringen d. 01.01. 1972 var der ingen samtidige klausuler om ændrede bonusvilkår for denne del af forsikringen. Det fremgår af 'Supplement til pensionsregulativ I og det før 01.09.1969 anvendte PLI pensionsregulativ for funktionærer i … [firma] m.fl. selskaber til tillæg VIII til overenskomst af 10-16 august 1961' Dette bilag er fremsendt af mig som det 11. bilag til mit klagebrev af 05.09.06.

… Først nu i NLP's bilag til brev af 21.09.07 til Ankenævnet følger en længere forklaring (beskrivelse) af 'kontostyrkelse', som blev ensidigt indført 01.01.2004 af selskabet uden hensyn til den oprindelige forsikringsaftale. Af det medfølgende bilag med beregningsskema fremgår det, at der for perioden 01.05.2006 til 30.04.2007 er et overskud på min Bonusliv forsikring, som hensættes til NLP's 'kontostyrkelse' på kr. 33.487,86.
Dette beløb må da tilfalde mig pr. 01.05.2007 og ikke NLP, da forsikringen for Bonusliv her stopper og bliver udbetalt og jeg ikke her har nogen forsikringsdækning længere. Og ligeledes de tilsvarende beløb fra 1. jan. 2004 i årene 2004, 2005 og 2006."

Af forsikringsbetingelserne gældende for Pensions- og Livrenteinstituttet af 1919 A/S fremgår bl.a.:

"**Bonus.**
§ 9. Den del af selskabets overskud, der i henhold til vedtægternes § 12 henlægges til bonusfonden, fordeles til de bonusberettigede forsikringer efter regler fastsat af selskabet og godkendt af tilsynsmyndighederne."

I et udateret bilag fra selskabet vedrørende Bonusliv hedder det om forrentning bl.a.:

"**Pensions- og rateforsikringer** (*løbende udbetalinger*).
…
Livsforsikringer(*kapitalforsikringer*).
Bonus opspares og forrentes af Pensions- og Livrente-Instituttet."

Nævnet udtaler:

Nævnet finder det efter sin gennemgang af sagen tilstrækkelig godtgjort, at værdien af forsikringen i 1980 udgjorde 62.933 kr. Nævnet har derfor intet grundlag for at antage, at afgiftsberegningen er foretaget forkert.

For så vidt angår den manglende opskrivning af Bonusliv på grund af indførelsen af kontostyrkelse finder nævnet, at dette principielle spørgsmål bør afgøres af domstolene. Nævnet må derfor med henvisning til § 4 i nævnets vedtægter afvise denne del af klagen.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen vedrørende, hvilket beløb der kan afgiftsberigtiges med 25%, kan ikke tages til følge.

Nævnet kan ikke afgøre, om selskabet har været berettiget til at indføre kontostyrkelse på klagerens bonuslivsforsikring.

Poul Sørensen
formand